15.6.2020

Eduskunnan kunta- ja terveysjaosto
kaisa.iso-sipila@eduskunta.fi

Viite: Eduskunnan kunta- ja terveysjaoston lausuntopyyntö 16.6.2020 / HE 88/2020 vp

Asiantuntijalausunto koskien Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2020 neljänneksi lisätalousarvioksi

Eduskunnan kunta- ja terveysjaosto on pyytänyt viitteessä mainitulla viestillä HUS-kuntayhtymän lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle vuoden 2020 neljänneksi lisätalousarvioksi. HUS kiittää tarjotusta mahdollisuudesta ja toteaa seuraavaa.

Poikkeusolot

Suomen hallitus on yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa todennut 16.3.2020 Suomen olleen poikkeusoloissa koronavirustilanteen vuoksi. Hallitus antoi valmiuslain käyttöönottoasetuksen eduskunnalle tiistaina 17. maaliskuuta 2020. Valtioneuvosto ja toimivaltaiset viranomaiset saattoivat päätökset ja suositukset voimaan valmiuslain, tartuntatautilain ja muun lainsäädännön mukaisesti. Sairaanhoitopiirit velvoitettiin lisäämään terveydenhuollon kapasiteettia ja samanaikaisesti vähentämään kiireetöntä toimintaa koronapotilaiden hoitoon varautumiseksi. Samalla on erityisesti yliopistollisissa sairaanhoitopiireissä kasvatettu koronaviruksen testauskapasiteettia kansallisten linjausten mukaisesti.

Koronapandemian hoitoon varautuminen on heikentänyt nopeasti ja merkittävästi sairaanhoitopiirien taloutta vuonna 2020. Taloudellisten vaikutusten suuruus on sidoksissa epidemian pituuteen, sairaala- ja tehohoitoa vaativien koronapotilaiden määrään epidemian aikana, poikkeusolojen välittömien lisäkustannusten suuruuteen sekä elektiivisen toiminnan supistumisen kestoon ja laajuuteen.

Epidemiasta kertyneen tiedon perusteella voidaan todeta, että valmiustason nosto kiireetöntä toimintaa voimakkaasti supistamalla aiheuttaa suuremman taloudellisen vaikutuksen kuin mitä koronapotilaiden välittömästä sairaalahoidosta aiheutuu kustannuksia. Voimakkaiden rajoitustoimien vuoksi terveydenhuollon kapasiteettia on merkittävässä alikäytössä eikä varautumisen vuoksi kustannuksia pystytä samaan aikaan leikkaamaan.

Esitetty valtionavustus

Koska kyse on keskeisesti kansallisesta kansalaisten terveyteen ja hyvinvointiin liittyvästä epidemianhoidon strategiasta, HUS pitää hyvänä, että valtionavustus kohdennetaan suoraan sairaanhoitopiireille koronaviruspandemiasta aiheutuneiden kustannusten ja alijäämien kompensointiin. Esi-

HUS Helsingin yliopistollinen sairaala
Yhtymähallinto
PL 100
Stenbäckinkatu 9
00029 HUS
09 4711
etunimi.sukunimi@hus.fi
www.hus.fi
Y-tunnus 1567535-0

tetty valtionavustuksen määrä (200 miljoonaa euroa) on kuitenkin riittämätön suhteessa sairaanhoitopiireille poikkeusoloissa varautumisen seurauksena syntyneeseen ylimääräiseen taloudelliseen rasitteeseen.

Poikkeusoloista syntyvä ylimääräinen taloudellinen rasite HUSille

HUSin arvio koronakriisin varautumisesta ja lisäkustannuksista seuraavasta ylimääräisestä taloudellista rasituksesta vuodelle 2020 on alijäämän muodossa noin 190 miljoonaa euroa. Tämä on hyvin linjassa kaikkien yliopistosairaanhoitopiirien noin 400 miljoonan euron alijäämä arvion kanssa huomioiden, että mm. kaikista koronahoidon tehovuorokausista noin 65 % on toteutunut HUSissa.

Mikäli esitetty valtionavustus on ainoastaan nyt esitetyn suuruinen (200 miljoonaa euroa), tarkoittaa se tuleville vuosille mm. erikoissairaanhoidon toiminnan mittavaa karsimista, jotta koronakriisin varautumisesta syntynyt alijäämä saadaan kokonaan katetuksi. Tämä tulisi vaarantamaan potilaiden yhdenvertaisen hoidon ja terveyspalvelujärjestelmän toimivuuden.

Yllä esitettyyn HUSin arvioon ei sisälly todennäköisesti poikkeusolojen jälkeen tarvittavia jononpurkukustannuksia tai kansanterveydelle poikkeusoloista aiheutuvaa terveyspalvelujen tarpeen kasvua tulevina vuosina.

Lisäksi koronapandemian johdosta joudutaan jatkossakin (ainakin vuoden 2021 osalta) pitämään ylimääräistä valmiutta ja varautumista yllä. HUSin osalta tämä tarkoittaa yhden sairaalakiinteistön (Helsingissä sijaitseva kirurginen sairaala) varustamista ja varaamista ainoastaan koronapotilaiden hoitoa varten. Tämän tyyppisen valmiuden ylläpito merkitsee huomattavaa kulurasitetta ja se joudutaan toteuttamaan, jotta jatkossa voidaan parhaiten ja turvallisesti vastata poikkeusolojen jälkeisen terveyspalveluiden patoutuneen kysynnän kasvuun.

Kohteliaimmin,

Jari Finnilä
vs. talousjohtaja

Juha Tuominen
toimitusjohtaja